

ABONAMENT:
 pentru
 Austro-Ungaria:
 Pe an cor. 5.—
 Pe 1/2 an c. 2.50
 pentru
 România și Streinat.
 Pe an cor. 12.—
 — Un nr. 8 fill.—

OLTEANUL

INSERTIUNI
 se primesc cu
 prețul redus.
 Scrisori nefran-
 cate se refuză.
 Manuscripte nu
 se înapoiază.

FOAIE SĂPTĂMÂNALĂ, SOCIALĂ ȘI ECONOMICĂ.

REDACTIUNEA:
 Făgăraș, Vâr-tér Nr. 46. (casele l. Peia).
 — Vis-à-vis de Magistrat. —

**Apare în fie-care Joi seara, sub
 direcția unui comitet de redacție.**

ADMINISTRAȚIUNEA:
 Făgăraș, Vâr-tér Nr. 46. (casele l. Peia).
 — Vis-à-vis de Magistrat. —

INVITARE

pentru nou abonament la
 foaia noastră

„OLTEANUL“

cu 1 Iulie st. v. 1909.

Să deschide nou abonament pe jumă-
 tatea a doua a acestui an, la care invi-
 tăm cu toată cinstea și dragostea frătea-
 scă pe toți prietenii (amicii) și sprijinitorii
 foaiei noastre.

În scurtul timp de abea 3 luni — de
 altcum destul de lung pentru cei înțelegători,
 cari au ochi de văzut și urechi de auzit,
 iubitori de adevăr, lumină, pace, bunăîn-
 țelegere și frățească conlucrare (împreună lu-
 crare), s'a putut convinge ori și cine, dintre
 iubiiții noștri cetitori, că scopul (ținta) no-
 astră nu este numai **banul** și **inavușirea**
 cu vorbe goale, ci: **luminarea și ridi-
 carea iubiiților noștri plugari la lo-
 cul și starea ce li se cuvine după
 drept**, car față de ceilalți iubiiții cetitori
**propovăduirea adevărului și înmul-
 țirea cunoștințelor trebuincioase
 pentru viață.** Nrii ieșiți în tipar pân'a-
 cum și cari le stau înainte, mărturisesc acea-
 sta, sunt de prisos, credem, alte dovezi și
 mărturisiri de laudă.

Fiind sprijiniți după cuviință și vredni-
 cie vom porni la lucru cu mai mare dor, dra-
 goste și râvnă pentru binele și fericirea iu-
 bitului nostru neam, pe carele dorim și voim
 să'l vedem ridicat alături cu neamurile mai
 luminate ale iubitei noastre patrii.

Rugăm deci cu toată stăruința pe toți
 iubiiții cetitori și abonenți, cari sunt în res-
 tanță cu prețul de abonament pe pătrarul
 trecut al acestui an, ca să binevoiască să-și
 achite (plătească) cât mai neîntârziat acea-
 sta restanță; ear aceia, cari nu doresc să
 li să mai trimită foaia noastră, din convin-
 gerea proprie, ori din pricina, că i-au mo-
 mit alții, că nu li-ar împlini dorințele aște-
 ptate, binevoiască a ne retrimite acest Nr.
 dar să nu uite a plăti prețul Nrilor pri-
 miți pân' acum, dar neplătiți, că noi ne pu-
 nem toată puterea voinței și științei în ser-
 viciul (slujba) luminării neamului nostru și
 așa să n'astepte nimeni să primească foaia
 în cinste, (de-ageaba), având în vedere zi-
 sele sf. scripturi: „Ce ție nu-ți place, altuia
 nu face!“ adecă, ce nu voiești să-ți faci
 ție alții, nu face nici tu altora.

Sf. scriptură mai zice: **Dreptul de
 auzul rău nu să teme, dar păcătosul tre-
 bue să roșască, să se rușineze. Cine ce fa-**

ce, lui își face — zice altă zicătoare. Deci,
 fie-care să fie cu măsură dreaptă și nu se
 va teme de nimic.

Prețul de abonament rămâne același:
 pentru anul întreg (de la Nr. 1) cor. 4.—
 ear pentru a doua jumătate a acestui an
 cor. 2. bani 50.

În scopul înlesnirii trimiterii mcului
 preț de abonament, să alătură la acest Nr.
 pentru bunii noștri cetitori câte un mandat
 postal.

Cine însă nu retrimite acest număr să
 conzideră (privește) de abonent, ear pre-
 țul de abonament se va încassa (scoate) pe
 altă cale puțin plăcută. Dați fie-cui ce-
 al său. Ce primești, să și plătești, și atunci
 ești cel mai de cinste om, altcum înzadar
 e supărarea.

Redacțiunea.

MESERIILE.

În Nrul trecut al foaiei noastre,
 am arătat năcaz, de ce nevoile ce vin
 asupra capului bietului plugar și asu-
 pra roadei muncii lui de zile, săptă-
 mâni, luni, ba chiar de ani îndelun-
 gați și de nopți nedurmite numai și
 numai ca să poată face și el ceva, și
 să ajungă cum să zice, la „creangă
 verde“.

Care dintre iubiiții noștri cetitori
 a putut să tragă la îndoială cele zise
 de noi în acel articol și care n'a fost
 atins de cea mai mare dureroasă com-
 pătimire (împreună suferință), când a
 cetit, că chiar în săptămâna trecută
 locuitorii mai multor sate românești
 de-arândul de sub „poalele“ munților
 de meazăzi (sud) din comitatul (jude-
 țul) Făgărașului și cu deosebire din
 nenorocitele două sate Bucium și
 Șercăița, în urma grindinei din 12 Iunie
 lui Iunie a. c., au ajuns peritori de
 foame!?

Nu este însă de-ajuns de a plân-
 ge cu ei dimpreună, căci „plânsul“
 nostru nu le alină foamea acelor ne-
 norociți, ci trebuie să le sărim într'
 ajutor*) mai cu seamă, dacă satelor

*) Aflăm cu plăcere că și dl vice-comite din
 comit. Făgărașului a dat un Apel în întreg comi-
 tetul în scopul ajutorării nenorociților din cele
 două comune.

ferite de grindină le va ajuta bunul
 Dzeu să-și vază roada muncii lor la
 adăpost. Atunci au să dovedească lo-
 cuitorii satelor (comunelor) ferite de
 astfel de nenorociri, că într'adevăr
 sunt creștini de inimă și cu frica lui
 Dumnezeu; atunci, zic, vor dovedi,
 că sfințele învățături auzite în biseri-
 că, în acel locaș sfânt al lui Dumne-
 zeu, de unde se propovăduiește: pa-
 cea, bunăînțelegerea, iubirea de-aproa-
 pelui, milostivenia și ajutorarea ce-
 lor săraci, amărăți, nenorociți și lipsiți,
 nu sună în pustiu, nu sunt numai să-
 mântă aruncată pe drumuri, pe pietri,
 în spini și pe pământ neroditor, ci
 că au fost aruncate în pământ bun
 și roditor (fructifer): în inimi calde și
 miloase, obile (alese) marimmoase,
 și generoase (cari din prisosința lor
 dau și altor lipsiți și nenorociți).

Prin astfel de fapte se arată și
 dovedește inima cea bună și adevă-
 rata credință ce o avem, și mai pre-
 sus de toate, că suntem buni, adevă-
 rați și evlavioși creștini.

Și afară de toate acestea, cine va
 putea sta bun, că aceasta și alte ne-
 norociri, (că oh! mare e numărul ne-
 norocirilor, ce pot ajunge pe bietul
 și sârmanul muritor!) nu vor putea
 ajunge și pe alții, pe cari poate în
 acest an i-a ferit bunul Dumnezeu și
 că aceea ce numai din prisosință au
 dat altora, adecă celor nenorociți din
 acest an, nu va fi numai un împru-
 mut, care în anul viitor sau într'alți
 ani următori îl vor aștepta și primi
 chiar dela aceia, cari în acest an au
 fost ajutamați (miluiți), de ce-i în stare
 de a face aceasta??! Dar noi cerem
 dela bunul Dumnezeu, ca să ferească
 pe bieții noștri plugari de astfel de
 nenorociri, căci oh! rea, tristă și du-
 reroasă e lipsa și sărăcia! „E mai fe-
 rice a da, decât a lua“, zice sfânta
 scriptură.

Însă nu numai să ajutorăm pe cei
 lipsiți, năcăjiți, amărăți flămânzi și goli,
 dar trebuie să tragem și învățături
 pentru viitor din pățaniile, din nenor-
 rocirile altora, căci zice-să: „Fericit e
 cel-ce învață din pățania (experiența)

altora, căci cine învață din pățania proprie (a sa), acela plătește scump, de cele mai multe-ori prea scump învățătura sa!"

Și dacă cineva trebuie să țină socoteală (cont) de aceasta prețioasă învățătură, apoi atunci de ea trebuie să țină cea mai mare socoteală țaranii noștri, iubiiții noștri plugari, cari au lipsa cea mai mare de învățăturile și povețele cele bune și folositoare! Căci e lucru prea bine cunoscut și de ori și ce om cu puțină glagorie (pricepere, minte), la cap știut, că o vorbă înțeleaptă, spusă la timpul potrivit, și un mic ajutor dat în vremea nevoiei (lipsei, năcazului), e pe de sute, une-ori mii de ori mai prețios, decât dat mai târziu, după-ce ai trecut prin năcaz, bine, rău, cum a dat Dumnezeu, că atunci e „după ploaie căpeneag!”

Așa stând lucrul, credem și noi de tare, potrivit, prilejul acestor nenorociri, de a da fraților plugari și iubiiților noștri cetitori un bun și prietenesc sfat tocmai acum în vremea celei mai mari nevoi, ca pe viitor astfel de nenorociri să nu amenințe cu foamea așa de mulți frați de ai noștri, după cum spre pildă acum în acest an a amenințat.

În năcazuri, în nevoi, în nenorociri se cumose pretinii cei buni și adevărați, ear nu la mese „întinse” și la păhară „pline”, că atunci își toți prietini și binevoitori, atunci toți te giugiulesc, te laudă și îți „strâng” mâna cu cea mai mare „bunăvoință”, „caldură”, „dragoste” pe lângă aceasta îți zimbesc dulce, te îmbrățișează cu foc, ba chiar te sărută cu patima iubirii celei mai prefăcute.

Să tot trăiești, să nu mai mori! Roata norocului însă s'a întors curând.

Pe neașteptate și pe negândite ai ajuns la rău, ai dat de nenorociri, aceea-ce ai făcut cu prietenii mai de mult, acum nu mai poți face, căci mesele nu îți mai stau „întinse”, iar păharele nu mai sunt „pline”, dar minunea minunilor! bunii tăi prietini de odinioară (de mai înainte) au simțit și mirosit aceasta, căci lucru pocit! astfel de prietini (amici) au un miros foarte fin (ager) adecă miroasă de totului tot bine.

Acum prietenii te părăsesc, când te întâlnesc, te ocolesc sau să fac a nu te vedea, să uită într'altă parte, nu îți mai strigă de departe vorbe de

prietenie și de dragoste, apoi ca să îți mai deschidă ușa, ferească Dumnezeu! că nu vreau să se deosească a sta de vorbă cu tine și de a mai face „prietenie” cu un așa „calic” și om „decăzut” și ajuns la o așa „ticăloșie! . . .”

Ei, frate, unde îți's prietenii de odinioară, pe care îi întâlneai în tot locul, la tot pașul; unde nici nu gândea, îi vedeai, îi întâlneai, te vedeau, te întâlneau, îți zimbeau (surideau), te îmbrățișau, te chiar sărutau!?

Acum așa cred, iubite cetitor, că înțelegi bine întocmai ca și mine, ori ca alți pășiți ca mine vorba:

*Când îmi umblă bine,
Toți 's lângă mine; Ear:
Când îmi umblă rău,
Rămân numai eu!*

Acum să vă mai spun încă una și bună: Decât o sută de prietini falși (mincinoși**) mai bine numai unul și bun (adevărat și credincios).

Iată acum ce zice și sfânta scriptură, care este și trebuie să ne fie balzamu (leacul), care ne vindecă toate ranele trupesti și sufletești, care ne alungă grijile, ne împrăștie năcazurile și ne aduce ca o rouă cerească liniștea și mulțămirea trupestă și sufletească: „Cu prietenul credincios nimic nu să poate asemăna și nu este măsură banătății lui. Prietenul credincios este leacul vieții” Și earăși: „Mai bun este prietenul cel de aproape, decât fratele care locuiește departe”. Apoi: „Să fie cuvântul vostru: așa, așa! — însă nu, nu! Ear ce este mai mult decât acestea dela cel rău este.

(Va urma.)

La redacțiunea foii noastre să deschide o listă pentru contribuiri benevole întru ajutorarea celor păgubiți din comuna Bucium și Șercaia. R.

** Să vedem acum ce plătește prietenii cei mulți, dar falși (mincinoși, neadevărați)!

Despre un om să spun, că a avut o sută de prieteni de nu și mai mulți. Toți se dau de prietini, da își prietinia până la moarte, auzi omule! erau în stare să facă moarte de om (?) pentru prietenul lor, ca d. e. să se junghie cu ghemul (?) să se arunce într'o gărlă seacă, să se arunce în foc bengalic (la părere) (?) ș. a. ș. a., tot atâtea probe despre adevărata, sincera (credincioasă) prietenie, pentru prietenul, de care se țineau ca scaiul de lână oaei, că era om cu stare, om avut, care totdeauna îi primea cu mese „întinse”, păhare „pline”, cu noroc și „voe bună”! Era tot un ospăț și o veselie, să mănânci și să bei până stai... Vorba aluia: „Asta 'i lume de trăit, iar altaltă... de... plătit!...”

Odată numai ce să gândește omul nostru: Știi ce, nevastă, am să mi cerc prietenii, să vad ce le plătește pielea!? „Fă

cum ști, bărbate, că tu știi ce faci”. Atăta și mai mult nimica.

Omul nostru nu era numai om cu avere, cum sunt mulți sfătoși cu avere rămasă dela alții, ci era și șiret. Cumpără numai decât un cap de berbec săngeros, îl infundă într'o traistă, traista încă să umple de sânge, ieșind sângele în afară, și așa cu traista ascunsă sub un suman (sarică) colea pe însărate merge la un prieten, ținut de cel mai bun prieten. Să prefacă spăriat și c'un glas rugător îi zice:

„Bunul meu prietin! multe bune am petrecut noi împreună de când suntem. Așa 'i ori ba?” „Așa este” — zise celalalt cam cu gura jumătate, văzându-și prietenul cam abătut, năcăjit și amărât. „Acum” — vorbi mai departe cel dintâi — „ni s'a dat să petrecem și de cele rele și grele. Poate că așa a voit și rânduit bunul Dumnezeu. N'avem ce să ne facem, din calea voinței și poruncei lui Dumnezeu nu ne putem da în lături. Fie voia Domnului deplin”. Iată ce am pășit: Am avut pricină cu un vecin. Din vorbă în vorbă, am ajuns la ceartă și gâlceavă, știi, ca oamenii când să învrăjbesc și dujmănesc. Poate, că atunci și ne curatul le stă într'ajutor. Vecinul m'a batjocorit și năcăjit rău. Eu m'am turbat atunci, mi s'a luat vederea, mi s'a întunecat mîntea, m'am repezit la el ca o ferecă sălbatică, l'am lovit în cap, și c'o singură tăietură l'am despicat capul dela trup, și în zăpăceala mea, l'am luat aici în traista aceasta și am fugit cu el ca un nebun; pe drum m'am mai trezit (desmetecit) și am început a mă îngrozi de fapta mea, m'a cuprins o frică ce acum nu îți-o pot spune și în starea aceea desperată (fără nici o nădejde) am ajuns la tine, bunul și scumpul meu prietin, pe care te-am iubit ca pe ochii din cap și te-am ospătat (omenit) totdeauna la masa și casa mea, ajută-mă, nu mă lăsa la rău, că nu știu ce să mă fac, nu știu cum să mă scap de capul vecinului meu, care îmi pare că începe a mă persecuta (goni, alungă); unde să'l ascund, unde să'l îngrop, ori ce să fac cu el, că până la judecata lui Dumnezeu, de care știu că nu scap, mă tem de judecata oamenilor și de rușinea lumei!?”

Prietenul, cel crezut de prietenul cel mai bun, (amic sincer), la auzul acestor vorbe de durere ale prietenului nefericit, s'a uitat de cele petrecute în bine până acum cu nefericitul prietin, și zise cu o nepăsare răutăcioasă: „Eu vad că'i rău, vad că'i pașit una mare, dar eu... eu... nu te pot ajuta, n'am ce îți face; nu știu ce să te învăț, cum să faci, ce să faci? Fă cum te-o învăța mîntea ta, du-te într'alt loc, ca să nu vină și să dea preste tine aici la mine oamenii siguranței publice (cei puși cu îngrijirea de avere și viață) că atunci va fi rău de noi amândoi!...”

... Dar, bunul meu prietin, ascultă-mă, nu mă lăsa, că Dumnezeu îți va răsplăti pentru acest bine, dacă cumva eu nu îți voi mai putea răsplăti cândva! Fie-ți milă de femeia mea tânără, de copilașii mei, draguții, miitei și nevinovați, ce vor face aceia fără mine și fără ajutorul meu!?

„Iute, iute”... zice al doilea — că eu nu mai pot sta cu tine de vorbă, să-mi fac năcaz de unde n'am pentru tine, că vezi tu și eu am nevastă și copii și ce o fost odată, acum a trecut, mulți mai cunosc eu ca tine, nu m'oi băga (întra) eu în temniță pentru toți, dacă câte odată am tras un chef și o veselie — că doar așa-i lumea, când poți să te veselești, și apoi să nu fii prost să te bagi în năcaz pentru altul!”

„Dar, prietine dragă, te rog cu lacrimi în ochi, fie-ți milă!...” Vezi numai te șterge

NOVÁK JÁNOS
MAGAZIN DE MODĂ
pentru Dame și Domni. Făgăraș.

DELAIN de lân și de spălăt, BATIST de
mătăsă, PÂNZĂ pentru toalette și
ZEFHIER englezesc in mare asortiment.

de aici, că de trebuie să strig după ajutor!"

— Ce era să facă omul crezut nefericit? A trebuit să plece dela bunul lui prieten cu o învățătură mai mult, că: «*Prietenii buni să caute și află în năcazuri și nenorociri*» nu între „păhară plină” și chefură!”

Merge omul nostru la al doilea prieten. A pățit ca și la cel dintâi. Tot așa la la treilea, patrulea până la al douăzeci și unulea.

Acela ascultând jelană omului nostru, a prietenului său nefericit, îndată îl liniștește, îl mângâie și îl încredințează despre tot ajutorul său, spunându-i, că el se va îngriji de toate și că la el este și va fi și în buna îngrijire și că la el va fi ferit de ori-cerău, ce ar fi putut veni asupra-i.

Atunci omul nostru se preface a se liniști, dar la părere se arată totuși tare îngrijorat. Prietenul său însă îl mângâia în tot felul și îl încredința, că dacă Dumnezeu i-a ajutat să ajungă la el, atunci aici nu li se va întâmpla nici un rău, că „eu” — zise prietenul al douăzecișiumulea — „te iau” în paza mea cea mai bună!

Omul presupus (crezut) nefericit să arată totuși fără nici o nădejde. Celalalt însă îl încredința (asigură) cu toată hotărârea, să nu mai poarte nici o grije, că la el va fi scutit de ori ce rău. Și așa după mai multe probe (încercări) s'a convins (încredințat) că acest prieten, al douăzecișiumulea, este cu adevărat prieten, cum zice sfânta scriptură.

În sfârșit a descoperit toată taina omului, care a fost numai închipuită, dar nu adevărată.

Atunci a scos capul berbecului din traistă, din el a făcut o ciorbă grasă, — din altă parte a scos o ploscă cu vin și când a fost ciorba (zeama) gata, a chemat și nevasta sa la acest prieten, care însă n'a știut nimica despre aventura (încercarea, proba) bărbatului său de a-și cunoaște prietenii, și după ce-a aflat, s'au omenit (ospătat) și bucurat împreună ca nește buni și adevărați prieteni...

Acum spuneți-mi, iubii mei, că oare punându-vă și voi prietenii la probă cu câți adevărați și credincioși prieteni ați rămânea? Cercați și vedeți!

De încheiere vă repețesc și vă spun tare în auzul tuturor: «Decât o sută și o mie de prieteni falși (mincinoși), prieteni de păhară, mai bine numai unul și bun, dar sincer și adevărat. — Aut.

Aniversarea amintirii lui Eminescu.

Lumea românească de dincolo și o mică parte și dela noi, a serbat amintirea marelui geniu Mihail Eminescu, cu prilejul împlinirii alor 20 de ani, dela moartea lui.

La 16 Iunie s'au încheiat 20 de ani de când acest luceafăr al gândirii și al limbii noastre a dispărut dintre muritori, într-o casă de alienați. În cursul celor 39 de ani, cât a trăit, a ridicat poezia românească la înălțime nemai ajunse, atât prin conținutul de o profundă filosofie, cât și prin forma ei fermecător de frumoasă.

Dragostea cea mare pe care o avea față de neamul său, l'a făcut să descâlcească pe toți cronicarii și literații vremurilor trecute și să cutreere aproape toate ținuturile locuite de români. În istoria și scriitorii vremilor apuse a aflat isvor de însuflețire, iar situația politică și culturală a românilor din regat și de sub stăpânirile străine i-a servit pururea materie de îngrijorare și de desnădejde.

În asemenea dispoziție a creat puternica *Doină*, în care dă alarmă, că

Dela Nistru pân la Tisa
Tot românul plânșu-mi-s'a
Că nu mai poate străbate
De-atâta străinătate —

și cheamă în ajutor spiritul lui Ștefan-Vodă, a cărui amintire tocmai se prăznuia, prin ridicarea unui monument, ca să scape pe români și cultura lor de cutropirea străinilor.

Chiar și numai din acestea știri ne putem convinge de dragostea cea mare a lui Eminescu față de neamul său. Tot această dragoste l'a îndemnat să sbiceuească în cele patru satife, păcatele cele mari și multe ale contemporanilor săi și tot această dragoste l'a făcut să-și sleiască puterile și să-și mănecă sănătatea muncind cu multă pricepere și stăruință la conducerea ziarului „*Timpul*”.

Un geniu ca Eminescu la alte popoare ar fi avut altă soartă. El însă n'a lucrat din interes și pentru glorie, ci a muncit

din dragoste față de neam și din iubire față de tot ce-i drept, frumos și bun. A muncit într-o vreme când ogorul era de tot părăgenit, când limba noastră literară era încă în primele faze ale formațiunii și când cultura inimii era și mai străină de cât azi de sufletele românești.

Era fatal, ca acest mare geniu să cadă jefă iubirii sale nemărginită, față de neam și înclinării, ce-o avea pentru deslegarea problemelor filozofice și sociale. Jertfe de acestea mai mici și mai mari vor trebui aduse, pe altarul culturii românești, până când aceasta își va fi statornicit conturile.

Eminescu a avut soarta uriașilor, cari sunt meniți a tăia drumuri nouă pentru popoară la începutul vieții lor sufletești.

Opera lui Eminescu e în adevăr uriașă. A iubit țărâna, a cărei limbă i-a fost întâiul isvor pentru plămădirea și întărirea limbii literare, simțirea și toată ființa i-a fost românească, opera lui a creat unitatea noastră culturală și ne-a arătat calea, pe care poate da înainte neamul românesc.

Din incidentul serbării memoriei marelui Eminescu, îi aducem și noi prinosul de recunoștință, depunem omagiile noastre înaintea spiritului lui în veci trăitor și i-ne închinăm, aducându-l pildă tuturor celor-ce sovăesc și celor-ce nu s'au îndrăgii încă de literatură, limbă, cultură, și de însuși neamul românesc!

Aniversarea marelui geniu al românilor, care abea acuma începe a fi înțeles și apreciat, după împlinirea alor 20 de ani dela moartea lui s'a făcut în mod vrednic. La București s'a făcut un pelerinaj la mormântul poetului, în cimiterul Bellu, unde a vorbit d. I. Slavici următorul discurs:

„Ne-am adunat azi aici la mormântul poetului Mihail Eminescu pentru ca să dăm pe față simțământul nostru de duiosă pietate, cătră cel-ce ne-a îndulcit viața prin operele create de dânsul. Își reamintește fiecare dintre noi în clipa aceasta mulțumirile sufletești, de care s'a împărtășit citind acele opere. E fiecare stăpânit de gândul, că viața i-ar fi fost mai săracă, dacă nu ar

FOITA.

Lungilă, Lătilă și Ager-văzătorul.

(Poveste slavă.

(Urmare).

„Hoho, tu ești un ștregar neprețuit, zice feciorul de craiu, ar fi nebun cine nu te-ar lua în slujbă. Dacă însă, ai așa ochi buni, ia uită-te departe mai e până la castelul de fier, și ce să petrece acum acolo?”

— Dacă ați călători singur, domnul meu, zise Ager văzătorul, poate că n'ați ajunge acolo într'un an, dar cu uoi ajungi încă astăzi, tocmai se pregătește cina pentru noi.

— Și ce face mireasa mea?

— Vraciu puternic a închis-o și o păzește într'un turn înalt, cu grătii de fier...

Atunci a zis feciorul: «cine e pretenul meu, să-mi ajute s'o scap!»

Și toți i-au făgăduit că-i vor ajuta. Astfel l'au condus printre stânci, prin spărătura ce-o făcuse Ager-Văzătorul cu ochii

săi, și printre stânci, preste munți înalți și păduri dese, tot mai departe și mai departe și unde i-se arăta în cale vre-o piedecă, cei trei o delăturau numai decât. Și când soarele se apleca de apunere, munții au început a fi mici, padurile mai rari, ca și când soarele era aproape de stințit, și feciorul de craiu văzu castelul de fier, înaintea sa iar, când apunea, trecu călare preste podul de fier și intra pe poartă, și după apunerea soarelui, podul de fier se ridică singur, porțile se închiseră de-odată, și feciorul de craiu cu tovarășii săi, erau închiși în castelul de fier.

Uitându-se prin curtea castelului, feciorul craiului slobozi calul în grajd — toate erau pregătite pentru el — și apoi intrară în castel.

În curte, în grajd, în sala castelului și prin odăi vedeau, în amurgul sării, mulți oameni, domni și servitori în haine bogate dar nu se mișca nici unul, toți erau stați de peatră. Trecură prin mai multe odăi și ajunseră în odaia de mâncare care era luminată ca ziua. În mijlocul ei era o masă cu tot felul de mâncări și beuturi alese. Era așternută pentru patru persoane. Tot au așteptat, și-au așteptat, crezând că va

veni cineva, dar văzând că nu vine nime, sau pus, și-au mâncat și-au beut, cât le-a fost pofta.

După ce s'au săturat, s'au uitat împrejur, se vadă, unde se vor putea culca. Atunci iată, de-odată sare ușa, și n'odăie întră vrejitorul, un bătrân plecat de spate, îmbrăcat în haine lungi, negre... era pleșuv c'o barbă sură până la genunchi, în loc de brâu, trupul îi era încins cu trei cercuri fier. De mână ținea o față frumoasă ne de frumoasă, îmbrăcată în a' cinsă cu un brâu de argint nună de mărgăritare, de ca și când ar fi ies...

de craiu o rec...

dică iute și

de a r'

«S'

a.

să șe.

f

i trăit Mihail Eminescu în mijlocul poporului românesc.

Ni-a spus ce-i drept, el însuși, că puține plăceri și multe dureri sunt, dar plăcerile lui s'au reprodus mărite în sufletele noastre și durerile lui cele multe și mari au fost pentru noi mulțumiri curate, prin care ne-am înălțat mai presus de noi înșine. Se nasc puțini oameni cărora le este dat să poată ridica de o potrivă cu dânsul nivelul moral al societății, din care fac parte, să le fie semenilor săi atât de scump ca dânsul, și noi puținii care suntem adunați aici exprimăm sentimentele multor mii de Români, când binecuvântăm memoria lui Mihail Eminescu și mulțumim lui Dumnezeu pentru că l'a rânduit să-și petreacă atât de scurtă viața între noi.

Mihail Eminescu nu a fost însă numai poet și preot al cultului formelor frumoase măiestru în puterea cuvântului, ci totodată și om al gândurilor luminoase, care s'a sbumiat zi și noapte, ca să ne deștepte din amorțirea morală, în care ne-a găsit, și să ne îndrumeze spre căile ce duc la mărirea națională. Prin el ni s'a înseninat ceriul și ni s'au agerit mințile, ca să vedem departe spre trecut și spre viitor, să le legăm cele ce sunt de cele ce au fost și să ne dăm seamă despre viitorul, spre care avem să nițuim. Din zi în zi tot mai mult simțim aceasta și azi când se implinesc abia douăzeci de ani dela moartea lui, societatea română întreagă e pătrunsă de gândul că el ne-a fost povătuitor providențial.

Pătrunși de gândul acesta, nu putem să-i binecuvântăm memoria în mod mai firesc, decât dându-ne aici la mormântul lui unii altora făgăduințe, că vom stărui fiecare îndeosebi și cu toții împreună, ca spiritul lui să pătrundă în toate straturile neamului românesc.

Așa să-i binecuvântăm memoria.

† Bartolomeiu Baiulescu.

Despre acest prea meritat bărbat al neamului nostru, mutat acum la cele vecinice am promis (făgăduit) în Nrul trecut

de pe față, așa era de frumoasă. A început să-i vorbească, și-o întreba una și alta. Fața, însă, n'a răspuns și n'a zimbit de loc și nu se uita la nime, ca și când ar fi fost de marmoră. El se așeză lângă dânsa, și-și puse 'n gând să nu doarmă toată noaptea, ca să nu poată fugi dela ei... Lungilă, pentru mai mare siguranță se puse ca o curea jur-imprejurul păreților, Lătilă se puse 'n ușă, se umflă odată și astupă ușă, încât nici un șoricel n'ar fi putut străbate prin ea, iar Ager-Văzătorul se așeză de pază în mijlocul odăii lângă un stâlp. N'au trecut însă mult, și-au început să ațipească toți, să adoarmă, și-au durmit noaptea întreaga ca și când i-ai fi aruncat în apă.

Dimineața, când a început să se cre- de de ziuă, mai întâi se trezi feciorul de craiu și i-se părea ca și când i-ar fi implântat cineva un cuțit în inimă... fata de craiu făcuse nevăzută.

Nu mai decât a trezit servitorii și i-a întrebat ce-i de făcut?

N'avea nici o grijă, stăpâne, grai Ager-Văzătorul, și se uită pe fereastră, o și văzu că în mijlocul pădurii este un stejar în vârful ștejarului o ghindă — și

că vom mai scrie ceva, pentru-că cuvine-să cu adevărat să cunoaștem mai de-aproape bărbații cei vrednici, mari prin fapte și virtuți, cari ne-au părăsit și s'au dus înaintea dreptului judecător, ca să-și primească adevărata răsplată a faptelor lor; ear pe de altă parte, ca nouă celor rămași în aceasta lume, pildă vie să ne fie vieța, purtarea și faptele lor cele bune, săvârșite după cuvântul lui Dumnezeu.

După răposatul mult regretat a rămas un vrednic fiu, demn urmaș al tatălui său, dl medic din Brașov cu un bun renume Dr. G. Baiulescu, și o fiică, doamna Maria Baiulescu, care s'a distins și ca bună scriitoare.

Nu mai mergem mai departe în arătarea vrednicilor acestui bărbat ales, ci lăsăm să urmeze „Cuvântul de despărțire“, rostit la îngropăciunea sa, din 16 Iunie 1909 de cunoscutul și bine aprețiatul profesor și academician și vicepreședintele Asociațiunii pentru cultura română și lit. pop. rom. a acestui adevărat „gură de aur“ dl Andrei Barseanu. Iată-l în tregime:

Jalnici asistenți!

O figură venerabilă dispăre dintre noi.

Este figura aceluia, care pe mulți dintre noi ne-a introdus în sânul bisericii creștine prin taina Sf. Botez a aceluia, din ale cărui binecuvântate mâini primiam cu sfîntenie împărțășirea cu Sfintele daruri ale credinței creștinești, acela, care era povătuitorul nostru pe căile încălțate ale vieții, îndemnătorul nostru spre fapte bune, mângăetorul nostru în ceasuri de restriste, părintele nostru cel bun, purtător de grije pentru mântuirea noastră sufletească, păstorul adevărat, spre care turma duhovnicească din aceasta parohie caută totdeauna cu încredere, bine știind, că acela care o conduce, îi voiește tot binele, apărându-o cu îngrijire de lupii văzuți și de cei nevăzuți, și îngrijind de fericirea ei vremelnică și vecinică.

Da, părintele Bartolomeiu Baiulescu, lângă a cărui raclă ne aflăm acum jelind eu toții, a fost în adevăr o figură venerabilă, un bărbat, care și-a împlinit cu vrednicie chemarea sa pe acest pământ și a

ghinda este ea. Lungilă să mă ia pe umeri și-o găsim noi.

Și lungilă l'a luat pe spate, s'a întins a făcut un pas de zece mile. Ager-văzătorul îi arată, drumul și n'a trecut vreme cât țiar fi trebuit să încunjuri o colibă și erau și înapoi. Lungilă a întins feciorului de craiu ghinda și i-a zis: „Iasă-o să cadă la pământ“. Feciorul de craiu o lăsă jos și, în clipa aceea, frumoasa fata de craiu ședea lângă dânsul.

Și când acum soarele începu să răsară după munți, ușa se deschise pocnind și'n odaie intră vrăjitorul zimbind răutăcios. Când a zărit însă pe fata craiului, s'a întunecat, a bombănit ceva, și pac! de pe foale i-a plesnit un cerc de fier în două și căzu la pământ. După acestea luă fata de mână și ieși cu ea.

Feciorul craiului n'avea nimic de lucru în ziua aceea, s'a plimbat deci prin castel și împrejurul lui și se uita, ce lucruri frumoase sunt pe acolo.

Unde-și întorcea ochii i-se părea ca și când viața s'ar fi stins într'o singură clipă. În sală văzu un fecior de craiu, care ținea în amândouă mâinile ridicată, o sabie, ca și când ar vrea să taie în două po cineva,

cărui trecere din viață merită să fie plânsă nu numai de membrii familiei sale restrânse, ci de întreaga familie duhovnicească, care îl numea părintele ei, și în genere de toți aceia care l'au cunoscut, — fără deosebire de rang și avere, de naționalitate și confesiune.

Cu deosebire însă parohia noastră a sf. Adormiri, la a cărei altar a slujit cu credință răposatul timp de 20 ani, după-ce mai înainte servise alți 30, la Biserica Sf. Treimi, la care credeam că și noi românii din cetatea Brașovului avem oare-care îndreptățire, parohia noastră, zic, are tot cuvântul de a se imbrăca în doliu adânc, de oare-ce a pierdut pe conducătorul sufletesc, pe părintele său cel bun, pe păstorul care în adevăr, după zisa Sf. Scripturi, era în stare să-și pună și sufletul pentru turma sa mult iubită.

Părinte adevărat, părinte în cel mai nobil înțeles al cuvântului a fost fericitul Bartolomeiu Baiulescu pentru noi Români din Cetatea Brașovului, de când prevederea Marelui Andrei Șaguna l'a trimis în a. 1857 ca preot la Biserica Sf. Treimi, astăzi declarată ca națională grecească, și până aproape în zilele din urmă, când slăbiciunea bătrânețelor îl silise să lase o parte din îndatoririle, pe care le îndeplinea cu atâta scumpătate.

Dela începutul carierei sale preoțești, de când Marele Arhiepiscop Andrei Șaguna a pus asupra creștetului său dreapta sa, chemând darul lui Dumnezeu peste dânsul, și până la cea din urmă clipită a vieții sale, răposatul Bartolomeiu Baiulescu a avut pururea înaintea ochilor săi sufletești cuvintele Sf. Apostol Pavel, adresate către Timoteu în cartea I, cap. 3, în care vorbește astfel despre preoție: „Însă se cade episcopului“ — cum se numeau preoții în timpurile dintâi ale creștinătății — «să fie fără de prihană, al unei mueri bărbat, băgător de seamă, treaz la minte, cuvîncios, primitor de oaspeți, învațător nebețiv, negrabnic a bate, nelacom la dobândă urâtă, — ci blând, nesfadnic, neibitor de argint. Casa sa bine chivernisindu-și, feciori având ascultători, cu toată

dar n'ajunse să lovească... se prefăcu în peatră. Într'o odaie era un cavaler prefăcut în peatră... se părea că fugă cu frică dinaintea cuiva, că s'ar fi lovit de prag și ar vrea să cadă, dar nu căzuse de tot la pământ.

Lângă o sobă ședea un servitor, și într'o mână ținea o bucată de friptură dela cină, cu cealaltă voia s'o bage în gură, dar n'a ajuns s'o bage, căci când o dusesese până la gură, se prefăcuse în peatră; și a mai văzut pe alții, mulți toți prefăcuți în peatră, pe fiecare în starea în care se afla, când zicea vrăjitorul: „prefă-te în peatră“. Au văzuți și mulți cari frumoși prefăcuți în peatră, și în castel și în jurul acestuia totul era deșert și mort. Arbori erau, dară fără frunze, erau livezi dar fără iarbă; era un râu acolo, dar apă nu curgea, nicăiri nu era o păsăruică care să cânte, nicăiri o floriceică, care să înflorească, un pescuț care să înoate prin apă...

La dejun, la prânz și seara, feciorul de craiu și servitorii lui găsiră în castel bucate multe și bune, mâncările veneau singure pe masă, vinul se turna singur în pahară.

După ce trecu cina iară să deschise

curăția. Că de nu știe cineva chivernisi casa sa, cum va purta grije de biserica lui Dumnezeu?»

El s'a nizuț din toate puterile sale să corăspundă acestor mari și grele cerințe, și în parte marea și isbutit a corespunde.

Nu cunosc o chemare mai frumoasă dar totodată și mai grea decât a preotului despre care canonul al 39-lea apostolesc zice, „că lui s'a încredințat poporul Domnului și el va da răspuns pentru sufletele lor“.

Un preot conștiințos este cea mai frumoasă podoabă și tot odată cel mai mare binefăcător al societății omenești, și iarăși un preot nevrednic, care-și uită, sau calcă chiar în picioare datorințele sale, este cel mai mare blăstăm pe capul societății, ce are nenorocirea de a-l avea în mijlocul său.

«Voi sunteți sarea pământului», a zis însuși Mântuitorul Lumei către apostolii săi, „dacă sarea se va strica, cu ce se va mai săra“?

(Va urma.)

NOUȚĂȚI.

Invitare la abonament:

pe anul acesta va fi . . . 4 cor. — f.
pe jumătate de an . . . 2 c. 50 fil.

Pentru România și străinătate:

pe acest an va fi 10 cor.

— Un număr 8 filleri. —

Cei ce colectează 10 prenumerați, al 11-lea îl primește gratuit.

— **Petrecere de vară.** Să aranjiază sub protectoratul D-lui comite suprem Iosif Széll și a stimatei Sale soții, Duminecă în 11 Iulie st. n. la „moara de hârtie“ din Făgăraș, în favorul spitalului comitatens, la care dă concursul și muzica militară de honvezi din Cluj. Aceasta petrecere va fi împreună cu diferite tablouri ce va reprezenta un corso de trăsuri și biciclete, călărași, luptă cu flori de confetti, de coriondoli, loterie, ingrimpiat, întrecere în joc de popici, de Lawntennis, conduct de lampioane, joc pirotecnic, Cabaret și Dans, precum și concert militar, la care să invită p.

ușa și vrăjitorul aduce fata, ca s'o păzească feciorul de craiu. Dar, deși erau toți hotărâți, să se apere cu toată puterea împotriva somnului, nu le-a folosit nimic. Iar au adormit.

Când feciorul de craiu se trezi dimineața, în răvârșatul zilei și văzu, că fata nu-i nicăiri, sări din așternut și scutură pe Ager-Văzătorul de umăr. „Hei scoală-te, Ager-Văzătorule!! Și tu! unde este fata craiului?“

Celași frecă ochii se uită la el și zise: «Acum o văd! Două sute de mile de aice este un munte, în munte este o stâncă și în stâncă o peatră nestimată, și peatra asta este ea. Dacă mă duce Lungilă la ea, o aducem.

Lungilă l'a luat numai decât pe umeri s'a întins și făcea pași de câte douăzeci de mile. Ager-văzătorul își ținti privirea plină de foc asupra muntelui și muntele s'a pesfăcut și stâncă s'a despiciat în mii de bucăți și între ele sclipea peatra nestimată. El o luă și o duseră la feciorul craiului, care o lăsa jos și în clipa aceea fata era lângă el.

(Va urma)

t. public din Făgăraș și din comitat. Începutul la 4 oare d. a. cu corso de flori. — Prețul de intrare de persoană 1 cor., și de dans 1 cor. Losuri pentru loterie à 50 fill., să capătă la D-l I. Novák com. In cas de timp nefavorabil se amână pe 13 Iulie a c.

— **Comitetul Reuniunii femeilor rom. gr. or. din Făgăraș** a ținut sub presiul prezidenței D-nei Ana Popa Radu în 30 Iunie o ședință extraordinară, comunicându-se decisiul vice comitelui adus în afacerea divirgințelor esacte în șirul Reuniunii, prin care s'a recunoscut alegerea săvârșită în 7 Martie de validă, ear cea făptuită în 6 Aprilie s'a anulat ca ilegală.

Pe 6 I. c. a convocat și D-na Eugenia Turcu în numele Reuniunii o adunare generală extra-ordinară, dar căpitanul orașului nu au conces a se ținea adunarea, ca adunare a reuniunii femeilor rom. gr. or. ci numai ca adunare privată, care a fost altcum slab cercetată.

In fine tot e speranță că spiritele făgărășenilor iritate în urma unei ambițiuni netemeinice se vor și liniști odată căci oara a 12 să apropie.

— **Manevrele în regiment** se vor face în anul curent în Făgăraș. Regimentul de honvezi împreună cu muzica militară din Cluj deja Sâmbătă va sosi la noi, unde va rămânea până către finea lunei, când apoi trupa de honvezi va părăsi Făgărașul, fiind înlocuită cu regimentul Nr. 50 de linie care va rămânea până în 10 August aici.

— **Gimnaziul de stat din Făgăraș.** După programa eluerată și publicată de directorul gimnazului Dl Dr. Major Károly în anul școlar 1908/909 au frecuat acest gimnaziu 295 elevi, dintre cari 138 români, 118 maghiari, 38 germani și un italian repartați pe cele 8 clase; 67 clasa I, 48 clasa II, 42 clasa III, 43 clasa IV, 29 clasa V, 31 clasa VI, 19 clasa VII și 17 clasa VIII — maturitatea au pus'o 11 elevi, iar 6 au fost îndrumați la ex. de amendare. Dintre cei 295 elevi au fost 250 din comitatul nostru. Au fost aplicați 15 profesori și 7 caticeți. Cu începutul anului școlar viitor, prelegerile se vor ținea în edificiul cel nou.

— **Maturitatea la gimnaziul din Brașov** au depus'o 24 elevi dintre cari 9 cu foarte bine, 5 înși au să repeteze examenul în Septembrie I. c. In maturisanți se află și d-șoara Lucea Lepa.

— **Catastrofa dela minele din Vulcan.** In o mină ce s'a început astă-toamnă să se sape s'a produs o exploziune în urma căreia 9 lucrători au murit și 19 sunt grav răniți, — numai unul singur, a rămas nevătămat. —

Esamen de farmacist l'au depus în zilele trecute Iosif Gârda, George Căteanu și Alex. Muntean.

— **Atentat.** Ni se scrie din Perșani, că contra notarului de acolo dl V. Sassebeși Miercuri în 23/6 s'ar fi îndreptat un atentat noaptea la oara 1.

— **Necrolog.** Cu inima sfășiată de durere aducem la cunoștința tuturor rudețiilor și cunoscuților, că prea iubitul nostru tată, soț, socru și moș Ioan Stoica învățator pensionat, după scurte dar grele suferințe, împărțit fiind cu sf. Taine a adormit în Domnul, Sâmbătă în 20 Iunie v. (3 Iulie n.) a. c. la oarele 5 d. a. în al 60-lea an al vieții sale. Rămășițele pământesti ale Scumpului decedat se vor așeza intru

așteptarea învierii, în cimiterul bisericei din loc, Luni în 32 Iunie v. (5 Iulie n.) a. c. la oarele 2 d. a. Fie-i țărâna ușoară și pomenirea vecinic!

Veneția de jos, în 21 Iunie v. (4 Iulie n.) 1909. Elena, soție. Maria măr. Bârsan, fiică. Aurei, Emilian, fii. Ioan Bârsan, ginere. Olimpia, Elvira, nepoate.

Examen dela sate.

Din Perșani, protopopiatul Făgărașului, primim o corespondență mai lungă despre rezultatul examenului de vară dela aceea școală, ce s'a ținut în 29 Mai st. n. a. c. sub presiul On. Dn. protopop Nic. Borzea.

La aceea școală funcționează doi învățători, ambii calificați, anume: Ioan Bica din Voivodeni mari și P. Macedon, născut în Perșani.

Despre învățătorul I. Bica să spune, că n'ar fi făcut sporul dorit, dar despre al doilea învățător P. Macedon, carele a condus clasa III—VI, să zice, că a arătat un spor tare mulțamitor, ce îi servește spre laudă.

Își mai arată dorința corespondentul, că ar fi bine, că batâr le doi ani să se țină examenele în zi de sârbătoare ori Dumineca, ca să poată lua parte la acela toți acei locuitori din sat, cari o doresc aceasta. Aceasta dorință este îndreptățită și credem că cei îndrept vor și ținea socoteala despre aceasta pe viitor.

Domnilor învățători le dorim să facă cel mai mare spor, că numai aceasta le poate fi și mângâierea dâșilor. Să nu uite, că ori-ce drept aduce după sine împlinirea datoriei consciențioasă.

Un locuitor.

Ar fi de dorit, dacă am primi rapoarte speciale despre rezultatele examenilor dela tote școalele noastre confesionale și comunale, căci unde e de laudat, să-i laudăm, și unde e de îndreptat, să lucrăm pentru delăturarea relelor.

Red.

O bună lucrare metodică.

(Urmare și fine).

Cine va căuta să cunoască temeinic aceasta lucrare, se va putea convinge, că mersul învățământului fonomimic, până în cele mai mici amănunte, ține seamă de principiul procedării gradate ajunge la rezultat sigur, pe calea cea mai naturală, într'un timp relativ foarte scurt.

Este interesantă și deplin succesă și dezvoltarea vocalelor obscure: „ă“ și „â“, proprii limbei românești, vocale, a căror dezvoltare la aparență dificală, în lucrarea de față se rezolvă în modul cel mai ușor. La început (de regulă până cam prin luna Decembrie) elevii sunt puși să însoțească cu gesturi mimice și cetirea din abecedar, pân' atunci, până când mintea lor a ajuns la acel grad de dezvoltare, încât încopcierea sunetelor o pot îndeplini cu destulă ușurință și atât de repede încât gesturile mimice devin superflue, și atunci ele dispar pe neobservate, căci elevul nu mai simte necesitatea de a recurge la ajutorul lor. Unii metodicieni fac metodelui fonomimic obiecțiunea, că numeroasele gesturi excită prea tare, ba chiar confundă pe elevi; această obiecțiune nu poate avea loc față cu cartea, despre care vorbim, căci aci gesturile se mențin numai până avem trebuință

de ele, iar după aceea se omit treptat, și elevii ajung de a ceti liber (fără acompanyare de gesturi) și fluent. În a doua secțiune din partea practică a cărții de față să tracteze metoda scrierii, anume: în același timp și paralel cu apercipia sunetelor, intuiția sunetelor, intuiția literilor tipărite și cu exercițiile de cetire, dar *cu totul independent de ele*, se fac *exercițiile pregătitoare la scriere*, al căror material este aproape identic cu ale metodei *scriptologic*.

Cam după exercițiul de cetire de 4—5 săptămâni, când elevii cunosc deja aproape toate sunetele și literile mici tipărite și acestea le pot combina cu ușurință în cuvinte de câte una și două silabe, învățătorul va avea să treacă la scrierea literilor mici.

Mai departe după ce elevii au învățat a scrie și literile mici și și-au câștigat oarecare deprindere și în cetirea literilor scrise [cam prin săptămâna a 8—9), vor începe să cetească și să scrie *din abecedarul fonomimic**, întocmit anume după acest metod, și apoi de aci în *colo scrisul merge paralel și mână în mână cu cetitul*. În chipul acesta metodu fonomimic nu vine în contradicție cu *principiul fundamental al învățării scris-cetitului*, căci începând dela prima pagină a abecedarului și acest metod este scris-cetit sau *scriptologie adevărată*, pentru că ceace elevul scrie, în adevăr știe să și cetească.

La sfârșitul cărții aflăm *schife de lecțiuni fonomimice*, frumos lucrate. După toate acestea constatări, putem afirma, că lucrarea de față oferă învățătorilor un drepțar foarte instructiv în cunoștința și aplicarea metodei fonomimic, ba am putea zice, că ea este în unele privințe chiar superioară lucrărilor de felul acesta, apărute în limba maghiară.

Dr. P. Pipoș,
profesor.

Cum și cu ce să ne nutrim?

Sfaturi igienice.

disertație citită în o adunare generală a despărțământului Cohalm al «Asociațiunii»
de George Maican, învățător.
(Urmare).

Până aci am arătat numai cum ar trebui să ne nutrim; acum ne-a rămas să vedem și cam cu ce să ne nutrim?

Alegerea mâncărilor atâră dela vârsta oamenilor; așa spre pildă copii mici trebuie să se nutrească numai cu laptele mamei lor până le ies dinții. Până la etatea de 7 ani, nu-i ertat a da copiilor beuturi spirituoase, căci acestea le iritează nervii.

Ați văzut de multe ori că unii copii capătă bube pe față sau coji, acestora le trebuie dat ca mâncare mai mult legumi, decât carne; ear dacă copii sunt slabi și palizi, au lipsă de mai multă carne spre nutrire.

* De aceiași autori.

Cele mai ușor de mistuit și mai nutritoare mâncări pentru copii sunt laptele, ouăle și poamele în măsură mai mică deodată.

Oamenii în vârstă cu cât muncesc mai mult, cu atât trebuie să se nutrească cu mâncări mai nutritoare. Cei bătrâni de oare-ce puterile lor încep a le scădea din zi în zi, trebuie să pună un deosebit preț pe mâncări, de a fi cât mai nutritoare, ba și cât mai ușor de mistuit, pentru-că lor și organele mistuirii li-se slăbesc, mai ales celor cari în tinerețe au fost foarte mâncăcioși. Ne urmând astfel, să bolnăvesc tare ușor și des, ba din aceasta pricină și mor ce-i mai mulți încă cu zile.

Cu ce să ne nutrim atâră foarte mult și dela climă; pentru aceea unde e mai mult cald, oamenii să nutrească mai ales cu legumi, ear unde e mai mult rece, acolo oamenii au mare lipsă de a se nutri cu cărnuri și beuturi calde.

Din toate acestea se vede, că de vrei să fii sănătos pentru totdeauna, trebuie să-ți întocmești traiul cu nutirea așa precum și-ție tărâ corpului tău, clima și munca ce o ai.

Să vorbim acum rând pe rând despre fiecare din nutreminte.

Pânea de grâu e foarte nutritoare; asemenea și cea de seară. Pânea făcută numai din miezul alb al grâului nu e așa nutritoare ca cea făcută din făină necernută, adică cu coajă cu tot. Pânea e mai sănătoasă mâncându-o rece, ca caldă.

Mămăliga e o mâncare foarte nutritoare. Cu mămăligă ești mai bine nutrit ca cu pâne. Să cere însă ca cucuruzul să fie copt bine și făina grijită bine, să nu fie stricată, mucedă sau umedă, căci în acest caz dă naștere la o boală tare primejdioasă numită pelagra, care-ți despoaie și pielea de pe trup. Aceasta e pricina că mulți să feresc de a se nutri cu mămăligă, mai ales domnii mai fricoși.

Carnea e una din mâncările cele mai bune și mai des căutată de oameni.

Mai ușor de mistuit e carnea rumegătoarelor și a gâștelor. Carnea de vânat, fie de animale ori de pasări sălbatice, e grea de mistuit, deși la mâncare ni se arată mai gustoasă.

Carnea friptă pe grătar ori frigare și nu prea tare, e foarte nutritoare și gustoasă la mâncare, ba și mai ușoară de mistuit.

Zama de carne, adică zupa cum îi zic domnii, e foarte nutritoare și mărește pofta de mâncare. Dintre toate cărnurile cea de porc câte odată are în ea un verme numit „strichină”, care intrând în stomacul omului aduce moarte. Strichina se află mai ales în carnea porcilor, cari se nutrească cu mortăciuni și murdării de tot felul.

Ca să ne ferim de strichină, trebuie să mâncăm carnea de porc numai feartă și friptă bine. Mulți afumă carnea, dar să nu

să uite că afumatul e numai pentru a putea păstra carnea, strichinei nu-i strică nimic.

Prin doctori învățați s'a dovedit că nutirea tot numai cu carne nu e sănătoasă și cu toate acestea cei mai mulți cred, că de nu vor mânca carne, nu vor putea trăi...

Carnea nu e bine a se mânca singură, ci totdeauna împreună cu legumi, căci așa e mai ușor de mistuit și nu dă nici naștere la prea mare căldură în corpul nostru.

Oul dintre toate nutremintele omești e cel mai bun, adică mai nutritor, pentru-că el conține toate materiile de lipsă pentru întărirea și nutirea corpului nostru. Cine să nutrească mai ales cu ouă trăește mult și sănătos.

Cele mai bune ouă sunt cele proaspete. Strămoșii romani numeau oul proaspăt: „Ou de aur”, pe cel de o zi: „Ou de argint” ear oul de mai multe zile: „Ou de fier”.

Că e bun oul pentru mâncare, îl poți cunoaște pe aceea, că bătându-l în apă să culundă, ear de înoată, e rău. Fiert oul proaspăt e lipit de coajă, cel stătut se deslipește ușor. Mai ușor de mistuit și mai nutritoare sunt ouăle ferte cu zamă, adică moi, cele ferte tare (vărtoase) is mai greu de mistuit și de aceea trebuie mâncate cu multă pâne, ca să devină lesne de mistuit.

Punând oul la fiert în apa cea fierbinte, la 2 minute e vartos numai albușul, la 3 minute gălbenușul e moale ca o prună grasă, la 4 minute albușul e pe deplin vartos, iar gălbenușul numai pe jumătate, iar la 5 minute oul e cu totul fiert.

(Va urma).

ECONOMIE.

Înființați tovărășii economice.

E grea și obositoare munca bietului țaran la noi, încât te miri că mai e viață în el.

Cât chin, câtă trudă, câte sudori și opintiri îndură el împreună cu vite cu tot, până să ajungă stăpân pe roadele muncii lui. Și în urmă chibzuind bine, abea agonisește atât cât să-și poată împăca baremi de azi [pe mâne, cele mai neapărate trebuințe ale timpului de azi. De a putea pune ceva la o parte pentru zile negre, te a ferit sfântu! Și de ce oare după o muncă atât de obositoare, în loc de folos, bietul țaran, are pagubă? Pentru-că mai preste tot locul încă și azi țaranul nostru, ține morțiș la felul

Depoul general: al adevăratelor MAȘINI de cusut SINGER

se vând cu cele mai avantajoase prețuri în rate lunare, pre lângă garanție îndelungată. Instrucție gratuită la cusutul mașinei, a broderiei, ca: netedă, rotund, azur, aplicație, congre, spaniol, smyrna etc. etc.

Atelier mechanic de construcție și reparaturi dela cele mai gingașe puști, mașini de cusut și biciclete.

Articli de construcție pentru arme, mașini de cusut și biciclete, în mare alegere.

Făgăraș,
Ulița Beceanului 4.

SÁRKÓZY JÓZSEF,
montator de arme, mașini și mecanic

de lucrare al pământului rămas din moși-strămoși, în puține locuri a srtăbătut toate descoperirile cele nouă economice, menite a scăpa așa zicând, din robia muncii grele pe bietul țaran. El și azi împreună cu vitele lui, găfăe lucrând cu multe greoaie și ne-spornice.

Cine nu știe cât chin, cât praf înghite bietul țaran, când sămănatul se face pe timp secetos, sdrobind brusii cei mulți și mari ca capul, cu muchea săcurei? Lucrul acesta de multe-ori îl face el cu familia întreaga bătând ca nebunli de-i trec nădușelile. Economul harnic încă folosește tăvălugul, care mărunțește brusii de minune, și încă cu spor ca având 20 lucrători și nu ești obosit de loc.

Câtă risipă nu face țaranul nostru prin răul și ruginitul mod de sămănat, împrăștiind grăunțele bucatelor cu mâna, o parte înainte de arat și altă parte de-asupra după ce ară pământul. Prin sămănatul cu mâna pe lângă că nu poate omul împrăștia grăunțele tot de-opotrivă și tot la o adâncime, se face și o mare risipă în grăunte.

Economul harnic folosind mașina de sămănat, cruță jumătate din grăunte și are holdele sale mult mai frumoase, aducându-i roade bogate.

La sămănatul cu mâna pentru un loc de un jugăr ne trebuie 2 Hl. grâu, pe când la sămănatul cu mașina cel mult un Hl. Sămănatul cu mașina merge cu spor, sămănând la zi 5—6 jugăre de pământ, cruțând tot atâtea Hl. bucate.

Câtă pierdere are bietul țaran numai la săpatul cucuruzului, napilor, picioicilor, ducând mulțime de săpători cu bani scumpi, ceace prin folosirea mașinelor de săpat să cruță.

Cât de năcăjit e bietul țaran când își vede fânățele pline de mușchiu, scăzând din an în an creșterea ierburilor folositoare. El stă cu mâinile în mâneci, cum am zice, neingrijindu-se îmbunătățirea fânățelor, și apoi iarna cumpără nutreț din greu la vite.

Economul harnic folosește așa numita „grapa de fânățe”, care smulge mușchiu și scormonind pământul, face de crește iarba cu îmbelșugare. El are nutreț din destul pentru trebuințele lui, ba și pentru vânzare căpătând bani frumoși.

Câte unelte folositoare nu ne stau azi la îndemână pentru a lucra ușor și cu spor și totodată având și indoit și întreit folos. Sunt mașini de îmblătit, pluguri de oțal cu două cormane, uscătoare de poame, topitoare de cânepă minunată, mașini de tăiat

nutrețul, de curețit grăunțele ș. a., dar la țaranii noștri, pe multe locuri încă și azi puține din toate aceste unelte folositoare sunt lăfite.

Intrebându-ne că ce e cauza de țaranii noștri nu prețuesc în destul descoperirile cele nouă în ale economiei, aflăm că unii din nepricepere, alții din sărăcie și iar alții din lene și nepăsare.

Toate aceste cauze ar fi ușor de înlăturat, dacă ar fi cât de puțină bunăvoință în oamenii noștri. Frunțașii satelor sfātuind și îmbărbătând pe țarani, aceștia ușor ar pricepe folosul ce l-ar avea din îmbrățișarea mai din adins a nouălor descoperiri economice, așa că și cei leneși s'ar îmbărbăta la lucru.

Va zice cineva: că e ușor a vorbi, dar cine'i acela care să numere sumele de bani, ce costă diferite mașini? Bogatul căruia i-ar da mâna, zice: „de ce să cumpăr eu mașină nu știu cui”, iar săracul se plânge că ar vrea bucuros dar n'are bani să-și cumpere mașini. Și unul și altul are drept. Bogatului nu lise plătește, iar sărațul, să sărăcește procurându-și singur mașinile de lipsă. Ceea-ce nu pot singuraticii, o potface cu toții împreună însoțindu-se întovărășindu-se.

În unele comune, la îndemnul frunțașilor harnici, s'au înființat însoțiri, pentru procurarea diferitelor unelte economice. Adecă fiecare econom s'a înscris ca membru plătind o taxă de 20—30 coroane, cu banii adunați s'au procurat mașini de sămănat, îmblătit, grape de fânățe etc. folosindu-le pe rând toți membrii și deja la 1—2 ani de zile au binecuvântat ceasul în care au întemeiat ei însoțirea, mulțămind bravilor lor conducători.

Insoțirile înființate cu scopul amintit aici să zic: Insoțiri (tovărășii) economice (agricole). — Astfel de insoțiri se fac pe lângă statute întărite de tribunal conform legii comerciale. Statutele spun, cine are să poarte căma tovarășiei, ce drepturi și ce îndatoriri are fiecare membru, cu un cuvânt ele cuprind toate trebile ce să țin de tovarășie.

Înființați preste tot locul »tovărășii economice!«

Badea George.

CĂRȚI, FOI ȘI REVISTE.

Am primit la Redacție al XXV Anuar al Institutului pedagogic-teologic al arhidiecezei ortod. române transilvane din Sibiu pe anul școlar 1908/9, publicat de Dr. Eusebiu R. Roșca, director. În Nr. viitor mai mult.

S'a mai primit și Nrul 4 An. II din

bogata „Revistă politică și literară, ce apare în tipografia Semin. teol. gr. cat. din Blaj pe luna lui Iulie a. c. cu următorul cuprins:

1. Aurel Ciato: priviri generale asupra situației noastre politice.
2. Maria Cunțan: Decepție (poezie).
3. I. Argărbiceanu: Fișpanul (nuvelă).
4. A. Cotruș: Coboară (poezie).
5. Dr. V. Meruțiu: Din bogățiile miniere ale României.
6. Hyperion: De jale (poezie).
7. D. Crainic: Dimineața (poezie).
8. Anonim: Suflete alină-ți dorul (poezie).
9. Ioan Adam: Păcatele părinților, (nuvelă).
10. Dr. C. Maniu: Barbații noștri.
11. M. Străjan: Spiritul poeziei (de conte du Luțiu, de d-na Lucilla Kițu).
12. D. V. Nițescu; Scrisoarea III (din temniță).
13. A. Melin: Din vrăjbi — Frânturi (nuvelă).
14. Dr. V. Moldovan: Glosse (puțină economie națională; cum sunt Maghiarii).
15. Dr. Ștefan Pop: Bibliografia catehismelor românești vechi (II Catehismul de Brașov din 1559).
16. G. Precup: Cuvântare rostită la mormântul profes. N. Popescu.
17. Dr. Ioan Rațiu: Cronică literară (Dr. Augustin Bunea).
18. A—o. Note politice.
19. * * * informațiuni.
20. Reviste.

Recomandăm cu toată căldura aceasta de tot bogată revistă în atențiunea tuturor cărturarilor noștri, cari voiesc să-și înavețască cunoștințele și să țină pas cu progresul timpului.

POȘTA REDACȚIUNEI.

Mai multor Domni abonenți. La întrebarea „cum esplicăm contradicția din cuprinsul „Constatări” publicate în Nr. 12 al Olteanului, cu iscălitura condolenții din Nrul 130 a Gazetei Transilvaniei și a convocării de pe pagina 6 din Nr. 25 al Țarei Oltului, dăm următorul răspuns.

1. Constatarea din Nr. 12 a foii noastre fiind ezacte și coresponzând întru toate faptelor sustau nealterate și nu e nimic de modificat.

2. Subscrierea D-nei Eugenia Dr. Turcu din Gazeta Transilvaniei Nr. 130 ca presidenta Reuniunii o privim ca o eroare de peană, iar alții zic că e o usurpare a unui titlu, ce nu-i se compete, și ar trebui rectificată greșala, ca să nu seducă publicul. De și fracțiunea celor nemulțumiți cu alegerea din 7 Martie a. c. văzându-se în minoritate sau adunat ei între ei și au ales pe d-na Dr. Turcu de președinta lor, alegerea aceasta a anulat-o dl vice-comite ca ilegală, prin urmare Dna Eugenia Dr. Turcu nu se poate să fi lucrat corect când ș'a arogat dreptul de a da declarații ca președinta Reuniunii.

3. Convocarea la adunarea din 6 l. c. publicată pe pagina 6 a Nrului 25 a „Țara Oltului” și iscălită de d-na Eugenia Dr. Turcu tot în calitate de președintă a Reuniunii e asemenea ilegală, și totodată să poate privi ca o batjocură a „Țara Oltului” la adresa prezentei Eug. Dr. Turcu, căci a reproduce cele 3 șire din capul con-

vocărei ne e rușine și fiecare cetitor, care a cetit cu atențiune atât conyocarea publicată în «Țara Oltului» cât și tipăriturile împărțite cu poștă, se va fi rușinat de rușinea cuprinsă în acel pamflet.. Dacă în convocare deja se cinstesc membrele ce aparțin clicei I. Berescu și elvtârși-lor cu atari epitetes, ce se va întâmpla rogu-te, cu acci cari se vor și prezenta la adunătură? Suntem curioși, că cum va rectifica d-na Eug. Dr. Turcu rușinea cuprinsă în șirul al treilea din convocare? (Poate cu comparativul. Culeg.) Frumoasă cinste i-a făcut d-nei Turcu ortacul subscris la dreapta !!

4. Constatăm, că căpitanul orașului a dat d-nei Eugenia Dr. Turcu și consoatelor concesiune de a ținea numai ca privați adunare, nu însă în numele Reuniunii; deci căpitanul a pus în perspectiva introducerea cercetării pentru transgresiune de usurparea unui drept, ce nu se compete.

E. S. Măgării. Cele trimise s'au primit. In Nr. viitor mai mult. La lucru numai,

că în lucru sta vieața. Publicăm și noi bucurios anecdote din popor. Salutări

EDITOR-PROPRIETAR și REDACTOR RESP.
CONSTANTIN POPP.

Un învățacel

cu pregătire de 2 clase gimnaziale, sau reale să primește în condițiuni favorabile la Tipografia română din loc.

Văpsitorie artistică de firme.

Subsemnatul am onoare a aduce la cunoștința mult Onor. public din loc și dela sate, că mam stabilit aci în Făgăraș, ulița Podului sub nr. 46, și am deschis un

ATELIER de VĂPSITORIE ARTISTICĂ,

în care să lucrează toffelii de văpsitorie ce aparțin de bransa aceasta, în știl artistic, durabil, frumos, atrăgător și cu gust pre lângă prețurile cele mai ieftine, firme: pentru comercianți, institute, profesioniști și școale, embleme, decorațiuni de teatru, inscripții pe steaguri ș. a., precum și văpsitul bisericilor (têmples), toffelii de aurituri, icoane sfinte, tablouri de suvenir, desenuri pe sticlă, pe pânză, pe blech, pe porțelan și pe lemn simplu și artistic.

Rog pe On. public a mă onora cu prețuitele comande și mă voi sili a satisface cu punctualitate și mulțumitor, sunt cu stimă patriotică

RIGLY JÁNOS,
văpsitor artistic.

1-6

JOSIF ROSENBAUM

CIASORNICAR și GIUVAERICAL,
Făgăraș, Piața mare, Francisc Iosif nr. 17.

Recomandă Onor. public magazinul său bogat asortat cu toffelul de oroloage de buzunar din aur, argint și nickel, de părete cu ornament, perpenticule, trezitor etc. precum și Omega, Intact, Triumph, Urania etc. pentru care garantez până la 4-5 ani.

Mare asostiment de Brillant, Diamant și Jiuvaricale din aur și argint, și articole de urgint de China. — Obiecte astronomice. — Prețuri ieftine. —

NB. Obiecte vechi de aur și argint cumpăr sau schimb cu nouă.

JOSIF ROSENBAUM,
ciasornicar și giuvargier.

Zarafia și Trafica de tutun a lui

DUMITRU POPP DEGENARUL

în BRAȘOV, Strada Hirscher Nr. 4.

Are onoare a aduce la cunoștința On. public din Țara Oltului și din împrejurime, că mi-am schimbat localul de

ZARAFIA și Trafica de tutun

în vecinătate de unde am fost, tot în aceea parte a străzii (Strada Hirscher Nr. 4. Brașov) și mă rog de Onor. clientelă a fi cercetat și pe viitor, ca și până acum din partea compatrioților Olteni, căci mă voi sili a satisface cerințele On. public cu toată acurâteța.

Zaraful: DUMITRU POPP Dejenarul

TIPOGRAFIA și LIBRĂRIA POPORULUI

Făgăraș, Vár-ter Nr. 46, (casele I. Peia).
(Vis-a-vis de Magistratul orășănesc.)

Esecută toffelii de tipărituri, dela cele mai mici până la cele mai mari, ca: registre, testimonii, chitanțe, citațiuni, cataloage, anunțuri, broșuri, opuri, circulare, invitări, programe, bilanțuri, acții, conturi, blanchete, note, prețuri curente, cuverte, epistole, ord. de dans, bilete de logodnă, de cununie, diferite cărți de vizită, bilete funebre etc. etc. din care se află un asortiment bogat, la cerere și în colorii, cu prețurile cele mai moderate.

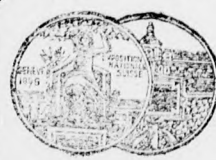
La tipografie se află pentru ambele confesiuni tot felii de tipărituri oficioase pentru agendele bisericesti și școlare; cărți de școală și de literatură populară, recvizite de scris, etc

Comandele din afară se efeptuesc repede.

Sprrijiniți instituțiunile românești!

Cu stimă
CONSTANTIN POPP,
proprietar de tipografie.

Anunciuri, insertiuni și reclame
se primesc cu prețuri reduse la administrația
foaiei „Olteanul“ în Făgăraș la tipografia C. Pop.

Unica prăvălie de
vânzare
a Oroloagelor

„UNION“ HORLOGERE

HARTMAN KAROLY,

ciasornicar artistic.

Făgăraș, ulița Becleanului Nr. 3.

DEPOSITE: de ciasuri de buzunar, de părete, deșteptător, perpenticular, de cancelarie. Diferite lanțuri, de nickel și argint.

Articole optice: zwickeri,
ochilari, după ordin medical
Obiecte de aur și argint de
China și de Astronomie.

Esecută și cele mai gingașe
— REPARATURI. —
La oroloage reparate se da
garanție dela 2-5 ani.
Instalează ciasuri în turn și
pe edificii, cu prețuri ieftine.

Cu prețuri ieftine.

A apărut:

CÂNTECE DIN LUMEA VECHIA

culese de Gh. Tulbure. Se află de vânzare cu prețul de 40 fil. la tipografia C. Popp.

Protocoloale de Bancă

de toate operațiunile se află de vânzare și COALE pentru cărțile fonduare la tipografia mea cu prețuri reduse.